

« دریا، نعمت خداوندی »

درس ۱۸

دانش آموزان عزیز، در درس گذشته با تعریف دریا و اقیانوس و همچنین دریا‌های کشور عزیزمان و ویژگی های آن ها آشنا شدیم.

در این درس با دریا و فواید حاصل از آن برای کشورمان بیشتر آشنا خواهیم شد.

و او (خداوند) کسی است که دریا را برای شما رام کرد تا از آن، گوشت تازه بخورید و زیوری برای پوشیدن (مانند مراورید) از آن استخراج کنید و کشتی هارا می بینی که سینه ی دریا را می شکافند تا از فضل خدا بهره گیرند، شاید شکر نعمت های او را به جا آورید.
(سوره ی نحل، آیه ی ۱۴)

در این درس به فواید دریاها در قالب چهار موضوع می پردازیم.

۱- دریا و منابع انرژی ۲- دریا و منابع غذایی ۳- دریا و بازرگانی ۴- دریا و گردشگری

دریا و منابع انرژی

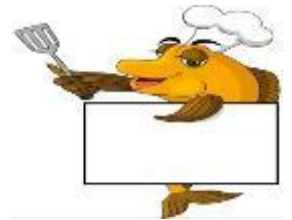
یکی از مهم ترین دلایل اهمیت خلیج فارس، وجود منابع سرشار نفت و گاز است. مقدار این منابع در خلیج فارس آنقدر زیاد است که به این منطقه « انبار نفت جهان » می گویند. نفت و گاز از کف خلیج فارس در ناحیه ی کم عمق نزدیک به ساحل استخراج می شود.

همه روزه نفتکش ها ی بزرگ از خلیج فارس و تنگه ی هرمز عبور می کنند و نفت کشورهای نفت خیر را به سایر کشور های جهان انتقال می دهند.

در دریا‌های ایران صد نوع ماهی زندگی می‌کنند که هر یک ارزش غذایی و طعم خاصی دارند و بعضی هم زینتی هستند. چون در کشور ما در شمال و جنوب آن دریا و دریاچه داریم، لذا ماهی‌های مختلفی در آنها وجود دارد، در کتاب درسی انواع مختلفی از ماهی‌ها (دریای شمال (دریای خزر) و دریای جنوب (خلیج فارس و دریای عمان) را می‌توانید مشاهده نمایید.

با توجه به این که ما در استان خوزستان زندگی می‌کنیم دانش آموز عزیزم در منطقه ای که زندگی می‌کنی چه نوع ماهی خوراکی وجود دارد و از آن چه غذایی تهیه می‌شود؟

میگو یکی از آبیان مهم دریا‌های جنوب است.

با نزدیک شدن به ماه مهر، ماهیگیران جنوب، خود

را برای صید میگو آماده می‌کنند.

دریای خزر بزرگترین منبع ماهیان خاویاری در جهان است. خاویار یا تخم ماهیان خاویاری دریای خزر به **مروارید سیاه** مشهور و از گرانترین غذاهای جهان است.

ایران همه ساله، مقدار زیادی ماهی و میگو و خاویار به کشورهای دیگر صادر می کند و از این راه در آمدی به دست می آورد.

نکته: صید ماهی در دریا قوانین و مقرراتی دارد، برای مثال صید ماهی در دریای خزر از اوایل بهار تا اوایل پاییز ممنوع است، زیرا این زمان هنگام تخم ریزی میگو و ماهی ها می باشد.

نکته: هر چند برای ماهیگیری در آب های اطراف سواحل از کشتی ها و لنج های کوچک استفاده می شود اما صیادان برای ماهیگیری در آب های عمیق به کشتی های مجهز نیاز دارند. در این کشتی ها لوازم پیشرفته ی ماهیگیری و سرد خانه وجود دارد. به نظر شما چرا کشتی ها و کامیون های حمل ماهی باید یخچال و سرد خانه داشته باشند؟

دانش آموز عزیز، بخشی از ماهی های صید شده به **کارخانه کنسرو سازی** منتقل می شوند.

در کتاب مطالعات در مورد روش تهیه کنسرو ماهی توضیح داده شده است. با دقت مطالعه کن و فعالیت ۳ کتاب درسی را انجام بده.

دریا و بازرگانی

بخش عمده ایی از صادرات و واردات کشور ما از طریق بندر ها صورت می گیرد.

در شهرهای بندری مردم در کارهای زیر فعالیت عمده دارند.

۱- عده ای از مردم به بارگیری و بار اندازی کالاهای کشتی ها مشغول هستند.

۲- انبارداری : در این مناطق برای نگهداری کالاها انبارهایی به وجود آمده است. و برخی از مردم به شغل انبارداری مشغولند.

۳- مراکز تعمیر کشتی ها و لنج ها

۴- با توجه به فعالیتها در دریا، انواع کشتی های ماهیگیری، تفریحی، تجاری و نفتکش در کارخانه های کشتی سازی تولید می شود.

کارخانه های کشتی سازی و لنج سازی در اطراف بندر عباس، بوشهر و چابهار در جنوب و نکا در سواحل دریای خزر نمونه ایی از این مراکز هستند.

دریا و گردشگری

همه ساله عده ی زیادی از مردم کشور ما برای تفریح و گذراندن تعطیلات تابستان به سواحل شمالی ایران سفر می کنند. سواحل زیبای جنوبی ایران و جزایر کیش و قشم، بندر عباس و چابهار نیز برای گردشگری در فصل زمستان مناسب هستند و مسافران از دریا، بناهای تاریخی و بازارهای این نواحی دیدن می کنند.

دانش آموز عزیزم، فعالیت های ۵ و ۴ کتاب درسی را با همکاری والدین و مطالعه دقیق درس انجام بده.

از دریا محافظت کنیم

خلیج فارس و دریای عمان از بزرگ ترین زیستگاه های موجودات دریایی هستند. ماهی های تزئینی، مرجان ها، صدف ها و لاک پشت های کمیاب و پستاندارانی چون دلفین ها و نهنگ ها در آنها زندگی می کنند. دریاهای خزر نیز محل زندگی انواع ماهیان و پرندگان مهاجر است.

متأسفانه این موجودات در معرض خطر نابودی قرار گرفته اند و هر ساله تعداد آنها کاهش می یابد می دانید چرا؟

کشتی ها و قایق هایی که در این دریاها رفت و آمد می کنند باعث آلودگی آب دریا می شود و صید و شکار بی رویه پرندگان باعث از بین رفتن آن ها می شود.

فرزند پرتلاشم: پس از مطالعه دقیق این درس به سوالات زیر پاسخ بده.

- ۱- چرا به منطقه خلیج فارس انبار نفت جهان می گویند؟
- ۲- نفت و گاز از کدام قسمت های خلیج فارس استخراج می شود؟
- ۳- نفت کشورهای نفت خیز چگونه به سایر کشورهای جهان انتقال می یابد؟
- ۴- در دریا های ایران چند نوع ماهی زندگی می کنند؟
- ۵- به کدام ماده غذایی مروارید سیاه می گویند؟ چرا؟
- ۶- چرا صید ماهی در دریای خزر از اوایل بهار تا اوایل پاییز ممنوع است؟
- ۷- ماهیگیری در دریا های ایران چگونه است؟
- ۸- چند نوع ماهی دریای خزر و دریا های جنوب را نام ببرید؟
- ۹- طرز تهیه کنسرو ماهی در کارخانه کنسرو سازی را توضیح بده.
- ۱۰- در شهر های بندری مردم بیشتر به چه شغل هایی مشغول هستند؟
- ۱۲- کارخانه های کشتی سازی و لنج سازی در اطراف کدام شهر های ایران قرار دارند؟
- ۱۳- دریا چه نقشی در توسعه ی گردشگری در ایران دارد؟
- ۱۴- از بزرگ ترین زیستگاه های موجودات دریایی..... و هستند.
- ۱۵- چند نوع از موجودات دریایی با ارزش را که در خلیج فارس و دریای عمان زندگی می کنند، نام ببر.